

Sodelovanje med Jugoslavijo, Avstrijo in Italijo

Namen Schuschnigovega sestanka z Mussolinijem

Dunaj, 16. aprila. m. S sestankom, ki ga napovedujejo med avstrijskim kanclerjem dr. Schuschniggom in Mussolinijem v Benetkah, se obirno bavi dunajsko časopisje, in mu pripisuje veliko važnost. Vladni list »Neuigkeits Weltblatt« pravi, da bosta dr. Schuschnigg in Mussolini v Benetkah govorila o možnosti razširitve rimskih protokolov z obojestranskimi sporazumi. Tako možnost po mnenju avstrijskega časopisja obstoji, odkar je bil v Beogradu podpisan sporazum med Jugoslavijo in Italijo. Rimski sporazum bi se potemtakem opiral tudi na Jugoslavijo.

Dunaj, 16. aprila. o. Kakor znano, odpotuje avstrijski kancler dr. Schuschnigg v Italijo in se bo v Benetkah sestal s predsednikom italijanske vlade Mussolinijem. Ta sestanek je važen v toliko, ker bo prinesla javnost o tem, kakšno je razmerje med Italijo in Avstrijo po zadnjih italijanskih po-

litičnih korakih. Zaradi ostrega nastopa Italije proti vzpostavitvi Habsburžanov, o kateri so pred časom vsi govorili kot edini rešitvi Avstrije, se je zdelo, da se bo Avstrija morala nasloniti na druge zveze, ker ne bo v Italiji imela več take opore, kakor do zdaj. Zadnje dni so tekla pogajanja med rimskimi in dunajskimi krogi, ker je zaradi omejenega italijanskega odpora že kazalo, da dr. Schuschnigg sploh ne pojde v Italijo.

O razgovorih, ki jih bo dr. Schuschnigg imel z Mussolinijem v Benetkah, trdijo, da se ne bodo nanašali samo na razmerje med Italijo in Avstrijo, marveč tudi na druga vprašanja, ki se tičejo splošne evropske politike.

Dunaj, 16. aprila. AA. Avstrijski listi pišejo o obisku avstrijskega zveznega kanclerja dr. Schuschnigga in državnega tajnika zunanjega

ministrstva dr. Gvida Schmidta v Benetkah, dne 22. t. m., bosta obiskala gosp. Mussolinija. Listi pravijo, da je glede na mnogostevilne politične in gospodarske dogodke zadnjega časa izmenjava obojih misli koristna. Čeprav je čas, v katerem živimo, politično nestalen, pravi »Reichspost«, je vera v koristnost tesnega sporazuma z Italijo ostala nedotaknjena. Sodelovanje z Italijo in Madžarsko v duhu varnosti in miru, ostane tudi zdaj kakor doslej eden izmed osnovnih elementov avstrijske zunanje politike. Sestanek v Benetkah potrjuje mnenje, ki vlada tudi v Rimu. Zato bo ta sestanek tudi Avstrija pozdravila z vso iskrenostjo.

Bližajoči se sestanek dr. Schuschnigga z gosp. Mussolinijem pozdravljajo vsi listi kot pomemben politični dogodek. Uradna lista »Wiener Zeitung« in »Reichspost« sta izvedela, da bo konferenca v Benetkah trajala najmanj 2 dni.

Vesti 16. aprila

50 letnico mašništva je obhajal te dni pariški kardinal nadškof Verdier. Za duhovnika je bil posvečen 1887 v Rimu.

Nemško ljudsko fronto so, kakor poročajo francoski listi, ustanovili nemški emigranti v Franciji. Predsednik je pisatelj Heinrich Mann.

21 angleških letal je padlo od novega leta dalje. Pri tem je izgubilo življenje 33 ljudi.

»Prvo leto zmag«, se bo po odloku španske nacionalistične vlade imenovalo leto od julija 1936 do julija 1937.

O velikih uporih na Kavkazu v Gruziji, kjer je doma Stalin in v Sibiriji poročajo te dni. Prav tako prihajajo vesti o uporih v Beli Rusiji in v Ukrajini, kjer zaradi brezglave boljševiške poljedelske politike spet grozi lakota.

Protikomunistično razstavo so odprli v švicarskem mestu Neuchatel. Na razstavi je videti dokumente o sovjetski propagandi po vsem svetu od Mongolije do Švice. Razstavljene so tudi fotografije in dokumenti o zatiranju verskega življenja.

200 hiš je porušil vihar v romunski Besarabiji v bližini ruske meje. Vihar je divjal samo nekaj ur. Več tisoč ljudi je brez strehe.

Romunski zun. minister Antonescu pojde v Pariz v začetku junija, ko bodo v Parizu slavili obletnico Briandove smrti. Francozi bodo tedaj skušali, kakor piše njihovo časopisje, spet pridobiti Romunijo za svoje politične cilje in zvezo, kateri se je Romunija zaradi francoskega prijateljstva s komunistom in s Sovjeti odrekla.

Velike vojaške ceste v smeri proti poljski meji je začela graditi Nemčija. Ceste se cepijo od glavne avtomobilske ceste Berlin-Breslau.

Avstrijski notranji minister je prišel včeraj z letalom v Berlin in se udeležil svečanosti pri otvoritvi novega nemškega vojnega arhiva.

Mussolini se bo sestal s Hitlerjem, ko se bo končala vrsta nemških uradnih obiskov v Italiji. Pred Hitlerjem bodo v Italijo prišli Goering, Goebbels in zun. minister Neurath.

O potrebi svobode v sedanjem svetu je govoril predsednik Roosevelt, ob takozvanem »Vseameriškim dnevu« pred zastopniki 21 inozemskih držav. V govoru je nastopil proti militarizmu in proti zatiranju demokracije.

Romunski princ Nikolaj bo te dni odpotoval v inozemstvo. Po zadnjih vesteh princa niso izključili iz kraljeve rodbine samo zato, ker se je poročil z ženo meščanskega rodu, marveč zato, hotel postaviti na čelo desničarskemu gibanju »Zemlja«.

Voditelj belgijskih rexistov Degrelle je včeraj zapustil Pariz, kamor je prišel v tork v zasebnih poslih. Pri odhodu je izjavil, da je preprečil porast njegovih glasov samo proglas kardinala Izmalinesa, ki je katolikom prepovedal voliti za Rex.

Za obletnico španske republike je čestital vlad v Valenciji izmed redkih državnih poglavarjev, predsednik češkoslovaške republike dr. Beneš.

Zimska sezona v Avstriji od novembra 1936 do konca februarja 1937 izkazuje 429.696 tujcev v zimsko športnih krajih. Od tega je bilo trideset tisoč inozemcev.

Kanadska vlada mora z vso strogostjo nastopiti proti komunistom, ki širijo stavke v kanadski industriji. Tako zahteva od osrednje vlade pokrajinski ministrski svet v Ontariu.

Angleške biveše bojovnike je sprejel italijanski kralj Viktor Emanuel v posebni avdienci.

52 inozemskih levčarskih listov, ki se zavzemajo za svetovno revolucijo, je prepovedala uvažati švicarska vlada. Med njimi sta pariška in strasburška izdaja francoskega komunističnega glasila »Humanite«.

Vrhovni poveljnik italijanskega letalstva, general Aimone je dospel včeraj v Berlin, kjer bo imel več predavanj o letalskih izkušnjah v abesinski vojni.

Danski ministrski predsednik Stauning se je vrnil iz Londona v Kopenhagen, iz Kopenhagena pa je odpotoval v Berlin nemški finančni minister, ki je tam snubil Dansko.

Spopad med levčarji in fašisti je bil predsončnim v londonskem predmestju Whitechapel. Morala je nastopiti policija na konjih.

Sprememba uredbe o 40 urnem delovnem tednu zahteva pariška trgovska zbornica, ki pravi v spomenici, da je dosedanje izvajanje te uredbe prineslo trgovini samo škodo.

Angleška kazenska ekspedicija na indijski sever proti svobodoljubnim tamošnjim rodovom bo odpotovala čez pet dni.

Nemški vojni minister maršal Blomberg je danes izročil maršalu Ludendorfu čestitke nemške vojske za 55 letnico, kar je Ludendorf postal poročnik.

58 vojnih ladij grde v ameriških ladjedelnicah. Do velikih nemirov je prišlo v angleški kaznilnici v Dartmooru. Oblasti so nemire zadušile z vso strogostjo, kakor že pred petimi leti.

Delo za odpravo kapitalizma v Egiptu, ki si ga je nadela konferenca v Montreuxu bo dolgo in naporno, kakor izjavljajo člani konference. Odprava davčnih in sodnih predpripav za inozemce pomeni namreč, zmanjšanje inozemskega ugleda in vpliva v Egiptu.

Avstrija ostane samostojna, v tem smislu je govoril kancler dr. Schuschnigg pred dvema dnevi v Eisenstadtu na Gradiščanskem. Dejal je tudi, da vlada nima namena uvajati kakih notranje-političnih sprememb.

Nemško državljanstvo je izgubilo spet 41 političnih emigrantov, ki so se pregrešili s propagando proti nemški državi. Med njimi so nekatere znane politične osebnosti izpred nastopa narodnega socializma.

Predsednik turške vlade v Splitu

Split, 16. aprila. AA. Zjutraj sta dopotovali v Split soproga turškega ministrskega predsednika ga. Ineni in soproga finančnega ministra ga. Letica. V njunem spremstvu je bilo več uglednih dam. Na postaji jih je sprejel ban Jablanović, pozdravili pa so jih vsi zastopniki oblasti in mesta.

Včeraj je predsednik turške vlade in ostali turški gostje prispeli v Kraljevo popoldne ob 15.30. Pri vstopu v mesto je stala častna četa. Takoj po prihodu so gosti odšli na vojaško letališče in so si ogledali delavnice in pisarne. Gostom so predstavili vse častnike letališča. Ko je poveljnik letališča končal predstavljanje častnikov, je poslanec Peter Bogavac pozdravil predsednika turške vlade in zunanjega ministra s toplo dobrodošlico, za katero se je predsednik turške vlade prisrčno zahvalil in izrekel svoje veselje za prišle sprejeme, ki jih je doživel v Kraljevo in v vseh drugih krajih.

Pred letališčem samim se je zbralo mnogo meščanov, ki so navdušeno pozdravljali prihod visokih gostov.

Po ogledu letališča so gostje okoli 5 nadaljevali vožnjo z avtomobili v Vrnjačko Banjo. Med vožnjo jih je ljudstvo povedo viharno pozdravljalo.

V Vrnjački Banji so gosti krenili v sanatorij

»Živadinovič«, kjer jih je sprejel upravnik zdravilišča g. Bralović v družbi poslanca g. Raskoviča. V sanatoriju so gostom priredili večerjo.

Ob 20.20 so se gostje z vlakom odpeljali v Sarajevo.

Predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović je spremljal predsednika turške vlade Ismeta Inenija in turškega zunanjega ministra Ruždija

Poboji med nacionalističnimi in komunističnimi študenti v Zagrebu

Zagreb, 16. aprila. AA. Včeraj ob 11 je policijska uprava v Zagrebu dala častnikarjem tole pismeno sporočilo:

Sporočilo policijske uprave o študentskih spopadih in dogodkih dne 14. aprila t. l. v Zagrebu. 14. aprila t. l. je prišlo med več skupinami vseučiliških dijakov do prerekanja, ki se je spreminjalo v medsebojni pretep, kjer so študentje rabili lesene palice in nože. Pri tem pretepu so dobili nevarnejše rane študentje: Boras Franjo, pravnik;

Arasa do Kragujevca. Ko sta se turška ministra odpeljala čez Kraljevo in Vrnjačko Banjo v Sarajevo, se je nocoj vrnil v Belgrad v spremstvu svojega kabinetnega šefa dr. Dragana Protića. Skupaj s predsednikom vlade se je pripeljal v Belgrad tudi podban dunavske banovine Rajić.

Split, 16. aprila. m. Včeraj je prišla iz Zagreba v Split soproga turškega predsednika vlade Ismeta Inenija v spremstvu gospe Leticeve, soproge finančnega ministra. S posebno ladjo sta se sinoči ob 7 odpeljali v Dubrovnik

Abinun Markus, mediciner; Ljubičić Krsto, pravnik; ta je zaradi dobljenih ran umrl. Ugotovilo se je tudi, da je pokojnega študenta Ljubičića Krsta pri prihodu v dijaški dom napadlo 6 do 7 študentov, ki so ga preganjali po dvorišču študentskega doma med klici: »Primito komuniste!« ter so ga na hodniku pavičljona št. 5, kamor je pribežal pred njimi, oklali z noži.

Ranjen je tudi Evič Bogdan, igralec iz Zagreba, ki je slučajno zašel med pretepačje se dijake.

Zaradi teh dogodkov so aretirani: Matijević Mirko, filozof; Pajtlar Jože, filozof; Nevistič Josip, pravnik, ki se je sam prijavil in priznal, da je sodeloval pri pretepu in da je pokojnega študenta Ljubičića Krsto udaril z nožem; Kastelan Slavko, veterinar.

Preiskava se nadaljuje in se zasledujejo še ostali udeleženci: Ereš Grga, pravnik; Jelič Ivo, tehnik; Peč Ivo, agronom; Puratič Stanislav, pravnik; Preičec Dragotin, farmacevt, ter Sažunič Milivoj, tehnik.

Zaradi teh pobojev med študenti je dr. Maček objavil proglas akademski mladini, v katerem poziva študente, naj bodo složni, kakor je složen hrvatski narod, in naj se ne udajajo vplivu inozemskih ideologij te ali one vrste.

Zveza narodov prizna zasedbo Abesinije

Rim, 16. aprila. m. V tukajšnjih diplomatskih krogih mislijo, da lahko novo zasedanje Sveta ZN, ki bo pričelo konec maja, pričakujejo z optimizmom. Italija namreč ne bo odločno zahtevala, da bi Zveza narodov izrečno zahtevala njen imperij v Abesiniji. V diplomatskih krogih smatrajo, da bi bilo možno, da bi ena od članic ZN, ki je že de iure priznala italijanski imperij v Abesiniji, in ki je s tem dokazala, da v tem ne vidi nobene kršitve

politike Zveze narodov, predlagala, da bi Svet ZN sprejel resolucijo, po kateri bi lahko vsaka članica ZN po svoji volji sklepala ali prizna ta akt ali ne. Na ta način bi tudi Anglija prišla v položaj, da bi lahko priznala nove italijanske pokrajine v Vzhodni Afriki in da bi s tem ne kršila načel Zveze narodov. Prenehali bi tudi razlogi, zaradi katerih se Italija že več kot leto dni odteguje vsakemu delu v Zvezi narodov.

Za spomenik Nikoli Pašiču

Belgrad, 16. aprila. m. Odbor za zgraditev spomenika pokojnemu erbskemu politiku Nikoli Pašiču je izdal proglas, v katerem poziva prebivalstvo, naj po možnosti prispeva za zgraditev svoj delež. Proglas je podpisal tudi častni predsednik dr. Milan Stojadinović. Tajnik tega odbora je belgrajski odvetnik dr. Zdravko Vigele. V častnem odboru so pa med drugimi tudi ban dravske banovine dr. Marko Natlačen, mariborski župan Alojzij Juvan in mariborski odvetnik dr. Rudolf Ravnik. Član poslovne odbora za zgraditev spomenika Nikoli Pašiču je tudi minister Krek.

Spor med Vatikanom in Nemčijo

Rim, 16. aprila. AA. (Havas) Iz Vatikana poročajo, da je kardinal in državni tajnik msgr. Paccelli danes dopoldne sprejel nemškega poslanika pri sv. stolici v Bergenu. Pravijo, da je to prvi obisk nemškega poslanika pri kardinalu in državnem tajniku po razglasitvi znane papeževe enciklike. Znano je, da je nemško protestno noto zaradi te enciklike izročil kardinalu državnemu tajniku neki poslaniški svetnik in ne poslanik sam. Poslanik je imel z vatikanskim državnim tajnikom zelo dolg razgovor.

Vremensko poročilo

Rateče-Planica: jasno, snega preko 1 meter, osrežen.
Erjavčeva koča na Vršču: jasno, snega ca 120 cm, firm.
Dom na Krvavcu: Na 1 m stare podlage zapadlo 20 cm južnega snega.

Nacionalistične prve straže v Durangu

Ititoria, 16. aprila. AA. Posebni Havasov dopisnik poroča, da so nacionalistične izvidnice včeraj že bile v Durangu. Mesto je prazno. Izvidnice so se nato vrstile v ozadje.

Pričakovati je, da bodo nacionalistični oddelki zasedli mesto v kratkem. V splošnem je včeraj na vseh bojiščih vladalo zatišje, ki ga pripisujejo razgovorom med Baski in nacionalisti glede premirja.

Na vseh bojiščih se opaža splošno popuščanje aktivnosti z ene in z druge strani. Vse kaže, da so vladne čete v zadnjih ofenzivah izgubile ogromno številno moč in da nimajo nič več rezerv. Republikanci hočejo sedaj obdržati le še svoje položaje. Nacionalistični generalni štab poudarja, da je ofenziva republikanskih čet zlomljena, ne da bi dosegla kak uspeh. Kakšen cilj imajo nacionalisti, ni ničesar znanega, ker se vse priprave držijo strogo tajno. Zaradi tega ni mogoče predvideti, kdaj bo sledila nova ofenziva nacionalistov.

Kaj hoče Anglija?

Pariz, 16. aprila. AA. (Havas) Več pariških listov se danes komentira najnovejši stališče Velike Britanije v španskem vprašanju. »Ami du Peuple« prinaša poročilo iz Londona. Poročilo pravi, da bi na Angleškem najrajši videli, da ne bi dokončno zmagal noben tabor, temveč da bi med obema prišlo do nekakega sporazuma. V Londonu menijo, da bi tak neodločen konec španske državljanske vojne lažje omogočil rešitev španske enotnosti. Treba je najti tudi sredstva, da se ustvari tisto, kar želimo. Toda v Londonu trdovratno upajo, da bo vendarle prišel čas, ko bo sporazum mogoč. Vendar v ta na-

men ne zadošča francosko-britansko sodelovanje, temveč je potrebno tudi sodelovanje Italije.

Kdo je izdajalec

Valencia, 16. aprila. AA. Havas: Sinoči je imel zunanji minister Alvarez del Vayo govor po radiu prebivalstvu, ki je pod nacionalistično oblastjo. Del Vayo je rekel, da so nacionalistični poglavarji navadno izdajalci v službi tujih gospodarjev. Pozval je prebivalstvo, da naj zapusti svoje dosedanje voditelje in da naj misli samo na svojo skupno domovino — Španijo.

Vladna poročila

London, 16. aprila. AA. Havas: Špansko veleposlaništvo v Londonu je po razgovoru z baskosko vlado zanimalo vesti, da bi bilo deset uporniških letal bombardiralo Bilbao in pristanišče v mestu, kjer bi bila poškodovana ladjedelnica. Poškodovana ni tudi torpedovka Luiz Diaz, ki je v luki.

DNB: Angleška vlada je prejela od svojega konzula v Bilbao poročilo, da pred pristaniščem ni min. Tudi v zalivu ni min in je tako pot v Bilbao prosta. Obalno topništvo more tudi zaščititi trgovske parnike, ki vozijo v Bilbao.

Bilbao, 16. aprila. AA. Havas: Tukajšnji radio je objavil naslednje: Na fronti Guipuzcoe smo pri Lequitu poglani v beg sovražne čete. Uporniki so imeli hude izgube. Nad Eibarjem so sovražna letala izvedla več izvidniških poletov. Naše topništvo je bombardiralo njihove postojanke. Pri Oruedu se je nekoliko streljalo iz pušk.

Nerednosti pri občini Koroška Bela

Ljubljana, 16. aprila.

Mali kazenski senat je danes dopoldne obravnaval nerednosti in kaznjive manipulacije, ki jih je bila v času od 25. avgusta do 5. septembra lani ugotovila od banske uprave določena glavna revizijska poslovanja občinske uprave na Koroški Beli. Računski inšpektor gosp. Fran Selan je ugotovil, da so si nekateri člani uprave prilastili na protizakonit način manjše in večje zneske. Na podlagi obširnega revizijskega poročila, ki je ugotavljalo mnoge nerednosti v pogledu administrativne in blagajniške službe, je banska uprava prijavila državnemu tožilstvu nekatere funkcije občinske uprave zaradi uradne pomanjšanosti, dalje zaradi zlorabe oblasti in drugih deliktov. Po daljši kazenski preiskavi je državno tožilstvo sedaj obtožilo pet osumljenцев, ki so se danes pred malim senatom morali zagovarjati zaradi njim očitanih kaznivih dejanj.

Obtoženci

Ivan Jenko, 61 letni posestnik in zidarški mojster na Javorniku, občinski odbornik in hkratu blagajnik šolskega odbora; Virgil Šoberl, 43 letni posestnik in tovarniški delavec na Koroški Beli; Fran Mohorič, 46 letni tovarniški delavec na Javorniku; Tomaž Noč, 37 letni tovarniški delavec na Koroški Beli in Fran Rajnhart, 22 letni mizar na Koroški Beli.

Obtožnica očita Ivanu Jenku, da si je kot blagajnik šolskega odbora narodne šole na Koroški Beli prilastil najprej znesek 5130 Din in nato še znesek 1000 Din. Drugi obtoženec Virgil Šoberl je kot župan ponaredil račun Frana Rajnharta o plačilu zneska 150 Din, češ da je omenjeni Rajnhart občini dobil 12 desk in dva paketa žitnikov v skupni vrednosti 150 Din in da je na računu kot župan overil Rajnhartov podpis, nato pa je listine predložil delovodji Antonu Bidovcu, da je izplačal iz blagajne likvidiranih 150 Din. Dalje navaja obtožnica, da sta Virgil Šoberl kot župan in Fran Mohorič kot občinski odbornik ponaredila pobornico z dne 7. maja 1934 za znesek 640 Din, kateri znesek naj bi bil 7. maja 1935 sprejel Aleš Lajoja iz občinske blagajne, dalje sta ponaredila zadevni plačilni nalog za izplačilo Alešu Lajoji zavožnje gramoza pri novi poti na Javorniku ter dosegla od delovodje izplačilo navedenega zneska. Župan Virgil Šoberl, Fran Mohorič in Ivan Jenko so dalje, kakor jim očita obtožnica, neupravičeno pobirali od raznih strank takse za stavbne ogledne in si jih vsakokrat za se prilastili, ko niso imeli za pobiranje teh takse nikake zakonite osnove. Naslednji obtoženec Tomaž Noč je obtožen, da je v mejno polo, ki jo je bil predložil občinski blagajnik kot original, sam vpisal imena nekaterih delavcev in s tem ponaredil podpise. Naposled obtoženo državnemu tožilstvu Francela Rajnharta, da je v neki kazenski zadevi proti Virgilu Šoberlu in tovarišem krivo pričal pri okrajnem sodišču v Kranjski gori.

Pri današnji glavni razpravi gre za naslednje

Književna nagrada Mladinske Matice

Ljubljana, 16. aprila.

Na zadnji razpis književnih nagrad je prejela Mladinska matica 13 rokopisov. Na predlog literarnega odseka je bil sprejet in nagrajen za nagrado 2500 Din rokopis »Ovčar Runo« z geslom »Za svobodo«, ki izide v letošnjih rednih publikacijah. Nagrada za rokopis, namenjen najmlajšim, ni bila podeljena, pač pa je bil sprejet predlog, da se odkupijo za občinski honorar tle rokopisi:

»Nana, mala opica« z geslom: »Štev. 13«;
»Janko in Metka« z geslom: »S. O. S. l«;
»Simej in Roža« z geslom: »Drava«;
»Pesterna« s psevdonimom: »Peter Golija«;
»Velika tekma« z geslom: »Mladi krog«.

Vsi ostali rokopisi se zavrnejo.
Vsi konkurenti so naprošeni, da pošljejo svoj naslov zaradi nagrade, odkupa, oziroma vrnitve rokopisov čimprej tajništvu Mladinske matice.

Slavospev najlepšemu človeškemu čustvu — materinski ljubezni

Materinstvo

(Maternite)

THERESE REIGNER, HENRI PRESLES, FELIX OUDART, FRANÇOIS ROSAY.

Pretrajljiva drama o nezaklepanem požrtvovanju ljubeče matere, ki žrtvuje vse za svoje dete, za sebe pa ne išče ničesar.

Premiera danes v kinu Matici

Pomen regulacije Dravinje

Slov. Konjice, 15. aprila.

Z velikim veseljem so naši kmetje lansko jesen pozdravili pričetek regulacijskih del na Dravinji v Spodnjih Zrečah. Pričelo se je namreč dolgo pričakovano urejanje vodnega toka, kateri je toliko let delal skrb in škodo našemu kmečkemu ljudstvu.

Potok Dravinja, izvirač pod Roglo na Pohorju, teče v pohorskih zarezah do Oslaka v Skomarju z zmernim tokom. Odtod naprej pa se požeje proti Zrečam v skoro popolnoma ravni strugi ter se ob deževju, nevihtah in plahih lahko primerja z vsakim hudournikom. Pri Spodnjih Zrečah pa zaide potok med žitna polja, kjer ob priliki večje mere padavin povzroči malone vso dolino med Spodnjimi Zrečami in Radano vasio. Tedaj odnaša orno zemljo, uničuje posevke in nasade ter si izdolbi preko njiv pravcato strugo. Nikoli ne bodo pozabili tukajšnji prebivalci jeseni 1926 in spomladi 1929, ko jim je Dravinja uničila vse je-

senske oziroma pomladanske posevke in drugo. Ti dve povodnji sta bili najhujši, slična manjša razdejavanja pa so se ponavljala prei in pozneje. Kmetje so si pomagali sami: zgradili so strugo z zemljo, deskami in kamenjem, kar pa je bilo dostikrat kaj slabo obrambno sredstvo.

Skupna škoda, ki jo je Dravinja povzročila že samo med Zrečami in Radano vasio v zadnjih letih, gre v sto in stotisoče. Struga je bila tam, kjer je sedaj poglabljajo, globoka konaj pol metra.

Iz tega je razvidno, koliko koristi je regulacija, ki jo je pričela banska uprava. Strugo izravnavajo in poglabljajo, tako, da zlepa ne more priti do večjih povodnj. Sama regulacija pa je obenem najvažnejše javno delo v slovenjekonjiškem okraju. Z Dravinjo, ki bo dobila nov, lepši tok, bo tudi Dravinjska dolina sama postala lepša in bogatejša, ker bodo v bodoče prihranjeni težki slo-tisoci, ki bodo našemu kmečkemu ljudstvu tudi gotovo pripomogli do lepših in srečnejših dni.

Kočevje

Nered na pošti! Ze več let je na kočevski pošti udomačena navada, da prebivalci periferije mesta dobivamo samo dvakrat do trikrat na teden pošto, dočim se v samem mestu raznaša po trikrat dnevno. Mislimo, da nam bo pošta uprava vsaj toliko ustrejala, da bomo pošto dobivali, če jo pridemo sami iskat. Toda komodnost kočevskih poštinskih dam in gospodov je tako velika, da naši skromni želji ne more ustreči, temveč nas venomer hrlijo, naj si nabavimo poštne predale, »katere naj prav drago plačujemo«, da bomo pošto lahko vsak dan dobivali.

Apeliramo na poštno upravo v Ljubljani, naj že večletni komoditeti kočevskega poštne osebeja napravi konec in ga poduči, kako se mora s strankami ravnati.

Zadnja žrtev odkopana

Tržič, 16. aprila.

Skoraj tri tedne je že preteklo, odkar je pod Storžičem pod plazom zamrlo devet mladih življenj. Vse od takrat, od velikonočnega ponedeljka pa do večerja, so se Tržičani trudili z izkopavanjem. Predvčerajšnjim so svoje delo končali, ko so odkopali zadnjo žrtev, namreč Viljema Plajbesa. Reševalci pod vodstvom g. Golmajerja, ki so tamkaj delali že od ponedeljka, so na spodnjem koncu plazu odkrili tudi truplo zadnje žrtve. Plaz je Plajbesu posnel z nog emučke, odnesel pa tudi palice. Ležal je z glavo naprej. Snega je bilo nad njegovim truplom še kaka dva metra.

Danes ob pol šestih popoldne bodo pokojnega Plajbesa položili v grob, v katerem počiva že osem njegovih tovarišev.

Številne nesreče med splavarji

Celje, 15. aprila.

V zadnjem času je Savinja močno narasla, ker se je začel tajati sneg v Savinjskih planinah. Splavarji so začeli pridno plaviti les po Savinji, vendar nimajo sreče, ker je Savinja prevlečena za plavljenje. Pri mostu v Krškem je postal smrtna žrtev tega poklica Alojz Tevž, 15 letni posestnikov sin iz Krašne pri Smartnem ob Dreti. Premočen val je zanesel splav v most in vrgel iz splava mladega splavarja, ki je izginil v savinjskih valovih. Na isti način bi skoro utonila dva splavarja v Celju, vendar se je eden rešil na ta način, da je splaval do stebra mostu in splezal po stebri na most. Drugi splavar je plaval nekaj časa po Savinji, končno ga je rešil splav, ki se je pripeljal za njim. — Senica Ivan, 27 letni splavar iz Meliša pri Bočni, si je 13. aprila močno poškodoval roko. S splavom je namreč odrazil ob brega pa ga je zgrabila žica in ga poškodovala.

Filmi

ki jih velja videti... ali ne videti

»Kreutzerjeva sonata« (Union). O tem filmu je umestno govoriti le toliko, ker naslov in reklama trdita, da je narejen po pretresljivi Tolstojevi noveli istega imena. Toda o Tolstoju je v stvari malo sledu, če izvzamemo kose zunanega, zgolj frakarskega okolja, ki daje filmu z bleščicim literarnim imenom vse značilnosti tiste robe, kjer se problemi rešujejo z operetnimi obrazi in sredstvi. Tolstojeva novela je pretresljivo delo o zakonu in ljubezni, ki zavzame od vseh vprašanj jasno, čeprav Tolstojevost stališče. Igra usodnih zakonitosti, krivde in kazni, je v literarnem delu naravnost strašno razvidna tudi, če se z načelom, po katerem se usode morajo razvijati, kdo ne strinja. V filmu vsega tega ni, tragika »Kreutzerjeve sonate« se izgublja v zunanjostih, pogosto neokusnih. Jasnega zapleta na koncu ni videti nikjer, vsi nosilci tragičnega dogajanja stojijo nazadnje pred nami beli, kakor angelčki, da sploh ne vemo, zakaj so se šli tragedijo. Vrhutega je dejanje svojevoljno in po nepotrebnem presukano, režisersko zabeljeno z golimi stegni in filozofskimi vlačugami, kljub vsemu pa skoraj povsod dolgočasno zaradi neizrazitega praznega igranja. Kdor bi v tem filmu iskal Tolstoj, naj se pazi, namesto Tolstoj bo dobil dokaz, kako zna nemški film mesariti literaturo. Iz veličastnega moralnega dela o krivdi ljubezni, ki nasprotuje redu, beži na platno pred nami niz banalnih zakonolomstev, brez sence česa globokega. Ubogi Tolstoj!

Ni v vsaki luknji raka

Ljubljana, 16. aprila.

Polnočno tišino od četrtka na petek je hotel izrabiti neki nepridiprav in vlomiti v Jugoslovansko knjigarno od vezne strani stolnega župnišča v Ljubljani. Vthotapil se je najbrž v večernih urah in čakal v kakšnem kotu na ugodno priliko. Pa je imel smolo. Odkrhnul je z nekim orodjem železni priboj, kjer se zatika zapah ključavnice pri zunanjih vratih. Njegovo rokovnjaštvo je bilo ustavljeno, ker ga je presenetil eden od hišnih stanovalcev. Ta je poklical cerkvenika Toneta. Zgrabila sta ga. Ko je pa cerkvenik hotel poklicati stražnika, se je tat iztrgal in skočil skozi okno v Semenško ulico. Vlomilec je srednje rasti, star do 35 let, oblečen v Hubertus plašč. Razmere okrog knjigarne so mu morale biti dobro znane. Če bi ne bil zasaden, bi bil razbil še druga vrata do knjigarniških lokalov. Denarja, ki ga je brez dvoma iskal, bi ne bil prav nič dobil, ker ga lastništvo da vsak večer po zaključku računov sproti odnesti, in sicer do zadnjega facka. Če je pa uzmoviti takj dovoželjen, naj raje pride ob belem dnevu in naj zaprosi za one knjige, ki misli, da so mu tako potrebne, da je tvegal zanje noč in dobro ime. Morda bo kaj dobil.

Celjske novice

Mestno poglavarstvo v Celju opozarja hišne posestnike in lastnike motornih vozil, da je 1. aprila 1937 zapadlo v plačilo: 5% najemniški vinar in 2% kanalska pristojbina za proračunsko razdobje od 1. aprila 1937 do 30. junija 1937, vodstvena in številna za proračunsko razdobje od 1. januarja 1937 do 31. marca 1937, prvi obrok davčnine na motorna vozila. Stranke se pozivajo, da zapadle obroke plačajo pri mestni blagajni do 10. maja 1937.

Nesreče. Dne 12. aprila je pomagal 31 letni dlnar Pasarič Rado iz Ivančih pri Deseniču nakladati voz Antonu Homerski. Voz se je nenadoma prevrnil na Pasariča in mu zlomil hrbtenico. — Srebre Jože, 65 letni organist v Cadrnu pri Oplotnici, je 13. aprila obsekaval drevo. Veja, na kateri je sedel, se je odlomila, Srebra pa je padel 6 m globoko in si zlomil obe roki in dobil poškodbe na obrazu. — Kolšek Franc, 37 letni delavec iz Celja, si je 14. aprila z nožem vrezal v zapestje leve roke in si prerezal kite.

Ali je vprašanje pasje takse res socialno vprašanje

Jutro in Slovenski Narod vsak dan tekmuje, kdo bo zvišanje pasje takse v Ljubljani bolj podčrtal kot socialno oziroma nesocialno vprašanje. Na vse moč govorijo milosolzne načine se trudita za pasji rod v Ljubljani, kakor da je vzdrževanje obilnega pasjega rodu za življenski obstoj družin in posameznikov nekaj nujno potrebnega.

Kdo more trditi, da v današnjih časih, ko je toliko revščine med občani, skrite in neskrte, ko mnogi stradajoči otroci in brezposelnosti nimajo kaj dati v usta, ni vzdrževanje psov pravi luksuz, vsaj tam, kjer pes ni potreben za čuvanje in si ga družine vzdržujejo le radi mode ali v zabavo? Odkrito povedano, v 90% mestnih družin ne vzdržujejo psov iz potrebe, to je za čuvanje, temveč kar tako iz mode in, recimo, iz zabave. Če bi ljudje ves tisti denar, ki ga porabijo za nabavo in vzdrževanje nepotrebnih psov, darovali za uboge, revne otroke, starčke in brezposelne, bi bila s tistim dnem mnogo olajšana beda in brezposelnost v mestu! In današnji časi so vendar taki, da bi po pravici smeli zahtevati od meščanov, da se v večji meri pobrigajo za otroke človeškega, ne pa pasjega rodu! Po pravici bi mogli reči, da je nesocialno v današnjih dneh žrtvovati za psa vse, kar si pože, na drugi strani pa gledati, da otroci človeškega rodu trpi lakoto in bedo! Mogli bi celo reči, da je socialni zločin, da marsikaka gospa ali gospodična žrtvuje za svojega psička toliko, kolikor bi zadoščalo za preživljanje revnega otroka! Mnogokatera dama bi si mogla mesto psa dobiti v decijih domovih ali pri revnih družinah zapuščenega otroka, in ga z istimi sredstvi, ki jih sicer žrtvuje za psa vzdrževati, pa bi imela pri tem še zaslugu, da je pomagala do življenja otroku, članu človeškega rodu, bitju z neumrjočo dušo!

Mnogo otrok prezeba in strada po ulicah in nima dostopa v gorke lokale. Gosposki psički pa imajo dostop v gostilne, da celo kavarne, čeprav jim je po policijskih predpisih to prepovedano; vozijo se na mehkih sedežih po železnici, v avtomobilih, jedo slaščice, bel kruh, mleko in meso. Kdo si bo tu še upal govoriti o socialni upravičenosti ali celo nujni potrebi vzdrževanja in nege teh »nemih spremljevalcev in prijateljev«? Tako rekoč na račun bednih, lačnih in prezebljenih?

V Ljubljani se je naravnost razpela morda za pasjo nego. Pasje nadloge je toliko, kot morda v nobenem mestu na svetu ne. Skrajni čas je torej, da se uvede kaka odredba, ki bo to manilo omejila in to že iz golihih higijskih razlogov, a na ostrejši način, kakor je uvedba pasje takse. Če se smatrajo meščani, da jim je tratenje denarja za vzdrževanje pasjega rodu zares tako potrebno, pa naj plačajo oblasti, ki morajo skrbeti za lajšanje bede lačnih, onemoglih in brezposelnih, vsaj pošten protutež za tisti nepotrebn denar, ki ga izdajo za živalski rod mesto za lajšanje bede človeškega rodu!

Razpis mest v Poštni hranilnici

Belgrad, 16. apr. m. Poštna hranilnica kraljevine Jugoslavije je razpisala natečaj za sprejem 12 uradnih pripravnikov v službo poštne hranilnice. Za ta natečaj se lahko prijavijo samo moški prosilci, ki izpolnijo tele pogoje:

1. Da so državljani kraljevine Jugoslavije, 2. da so dokončali državno trgovsko akademijo ali popolno redno šolo z abiturientskim tečajem ali dvorazredno, oz. dvoletno trgovsko šolo, 3. da niso starejši od 25 let.

Prošnje morajo biti napisane lastnoročno in kolkovane s 10 Din ter opremljene z originalnimi spričevali in krstnim listom. Ostale dokumente v smislu določil uradnega zakona bodo predložili naknadno samo izbrani kandidati. Prednost imajo oni prosilci, ki znajo tuje jezike in strojepešje. Od prijavljenih kandidatov jih bo poštna hranilnica izbrala 25, in ti bodo polagali sprejemni izpit. Prošnje se bodo sprejemale najpozneje do 24. apr. zaključno.

Narodnoobrambni sklad „Bran-i-bora“

Mestna občina Ljutomer 200 din, občina Poljka 10 din, Jugoslovanska banka dd, podr. Ljubljana 100 din, občina Kamnik 200 din, Trboveljska premožekopna družba, Ljubljana 500 din, Narodna banka kraljevine Jugoslavije 2000 din, zbirka pirhrov: Drž. nar. šola, Orla vas 23 din, Drž. nar. šola, Krava peč 15,25 din, Mestna deška nar. šola, Celje 126 din, Zas. dekl. nar. šola šol. sester v Repnjah 50 din, Drž. nar. šola, Sv. Urban pri Ptuj 69 din, Drž. nar. šola kralja Aleksandra I. Odranci 47,50 din, Drž. II. dekl. šola, Maribor 120 din, Drž. nar. šola, Tunjica 35 din, Zaseb. dekl. nar. šola »Marijin dom«, Kočevje 20,50 din, Drž. nar. šola, Mavrlin 33 din, Drž. nar. šola, Koprivnik 17 din, Drž. nar. šola, II. deška nar. šola, Maribor 75 din, Drž. nar. šola, Sovodenj 41 din, Drž. nar. šola, Sv. Jurij ob Taboru 66 din, Drž. nar. šola, Soteska 26 din, Drž. nar. šola, Sv. Katarina 10 din.

Izražamo darovalcem toplo zahvalo in željo, da bi imelo vzpodbujevalen odmevi!

Bran-i-bora, redni odbor v Ljubljani.

Kulturni koledar

Miakar Ivan

16. aprila 1914 je umrl v Mariboru teolog in novinar Ivan Miakar. Rodil se je 5. jun. 1845 v Zupčiji vasi na Dravskem polju. Gimnazijo in teologijo je študiral v Mariboru. Bil je najprej kaplan, potem pa najprej vodja deškega semenišča, potem ravnatelj duh. semenišča in nazadnje profesor specialne dogmatike. Ze 1. 1870 je bil med ustanovitelji literarnega društva v mariborskem semenišču. Od 1881 do svoje smrti je bil v odboru Katoliškega tiskovnega društva v Mariboru. Na 10 let je urejal Slovenskega gospodarja. V voditelju o duhovnih vedah je objavil več dogmatičnih razprav (važna: O odpušilih, njih virih in koristih). Poleg drugega javnega dela se je mnogo brigal tudi za mariborske karitativne organizacije.

Liubljana danes

Koledar

Danes, 16. aprila, petek: Benedikt.
Sobota, 17. aprila: Rudolf.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hotevar, Celovška cesta 63 in mr. Gartus, Moste.

Drama: Med štirimi stenami. Red C.
Opera: Zaprt.
Kino Union: Kreutzerjeva sonata.
Kino Sloga: Ivje.
Kino Matica: Materinstvo.

*** KINO ***
TEL. 22-21
Veliko filmsko delo po noveli Leva Tolstoj

Kreutzerjeva sonata
Lil Dagover Peter Petersen
Glasba L. van Beethoven, Čajkovski in Chopin

TEL. 27-30 SLOGA
Danes poslednji! „Zima v gozdu“

IVJE
Hans Knotek Viktor Staal

TEL. 21-24 MATICA
Premiera!

Slavospev najlepšemu človeškemu čustvu - vanju materinski ljubezni

Materinstvo
Therese Reigner Henri Presles

»Predstave ob 16, 19 in 21 uri«

»Navihanka« nadvse zabavna opereta bo v nedeljo 18. t. m. popoldne po nižjih cenah od 30 dinarjev navzdol. Sodelujejo ge. Lubejeva, Poličeva, Japljiva ter gg. Zupan, Peček, Gorski, Daneš, Sanein ter ing. Golovin. Dirigira g. Zebre, režija prof. Šestova.

Celoten godalni orkester s klavirjem in harmonijem sodeluje pri opereti »Ribič Marko«, ki sta jo uglasbila M. Tomc in V. Cimatti. Zadnji dve predstavi bosta v soboto ob 20. in v nedeljo ob 17. v frančiškanski dvorani. Vstopnice v pisarni Pax et bonum, frančiškanska pasaja.

G. France Marolt, vodja folklornega instituta Glasbene Matice ljubljanske je v 2 vsebinsko zelo bogatih knjigah opisal razne narodne običaje, ki deloma že izumirajo, deloma pa so ohranjeni v nepopolnom pravilni obliki. Iz tega zaklada svojega znanja, bo predaval jutri v soboto zvečer v mali filharmonični dvorani, in sicer je tema njegovega predavanja »Drevesno čiščenje v Sloveniji«. Kdor se zanima za naše narodno glasbeno blago, naj ne zamudi te prilike. Vstopnina 3 Din.

Kdor se hoče naslajati na naši prelepi narodni pesmi, ta naj posesti v ponedeljek, dne 19. t. m. koncert pevskega zbora društva Krakovo-Trnovo, ki bo v veliki filharmonični dvorani. Na sporedu je 12 slovenskih narodnih v priredbi Oskarja Deva, Franceta Marolta in Mateja Hubada, dalje 4 hrvaške narodne v priredbi dr. Zganca, na začetku sporeda pa je 5 moških zborov priljubljenega našega skladatelja Zorka Prelovca. Zbor šteje 30 pevcev, vodi ga pa že drugo leto g. R. Simoniti. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice.

Vrsto tujih umetnikov-solistov, ki so v letošnji koncertni sezoni koncertirali na koncertih Glasbene Matice ljubljanske bo zaključil francoski pianist Gille Guilbert, ki priredi samostojen klavirski koncert v petek, dne 23. t. m. v mali filharmonični dvorani. Na koncert priznanega umetnika že danes opazujemo. Sedeži od ponedeljka dalje v knjigarni Glasbene Matice.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob osmih

Petek, 16. aprila: »Med štirimi stenami«. Red C.
Sobota, 17. aprila: »Matura«. Izven.
Nedelja, 18. aprila: »Simfonija 1937«. Cene od 20 Din navzdol.

OPERA

Začetek ob osmih

Petek, 16. aprila ob 15: »Cavalleria rusticana. Glumci.« Dijaška predstava po nižjih cenah od 15 Din navzdol.

Sobota, 17. aprila: »Traviata«. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.

Nedelja, 18. aprila ob pol 11: Pevski nastop ljublj. srednjih šol.

Ob 15: »Navihanka«. Izven. Cene od 30 Din navzdol.

Ob 20: »Ero z onega sveta«. Izven. Gostovanje tenorista g. Marija Šimenca. Cene od 30 Din navzdol.

DRAMA:

Izredno uspelo igro I. Fodorjevo »Maturac«, ki je bila pri reprizi v sredo nabita do poslednjega kotička, tako da so postavili v avditorij celo zasilne sedee in je moralo kljub temu oditi veliko število ljudi brez kart — bodo ponovili v soboto kot predstavo izven abonmaja po nižjih cenah od 20 Din navzdol, tako da bo ustrezno vsem, ki še niso videli te prisrčne in zabavne igre iz šolskega življenja.

Mariborsko gledališče

Petek, 16. aprila: Zaprt.

Sobota, 17. aprila ob 20. uri: »Rdeči nageljini«. Znižane cene.

Nedelja, 18. aprila ob 15. uri: Sveta Ivana. Znižane cene. — Ob 20. uri: »Na ledeni plošči«.

Načelnik gradbenega ministrstva inž. Josifovič je predaval

o graditvi cest v Nemčiji

Ljubljana, 16. aprila.

Včeraj zvečer je v frančiškanski dvorani pod okriljem Društva za ceste predaval načelnik gradbenega ministrstva in prvi podpredsednik belgajskega društva »Putevi« ter največji inicijator prepotrebne dela gosp. ing. Stanislav Josifovič, in sicer o graditvi avtomobilskih cest v Nemčiji. Da je bilo predavanje zares zanimivo, dokazuje velika udeležba. Med udeleženci je bil tudi ban dr. Marko Natlačen in podp. ing. gosp. Golubovič.

Z gradnjo velikih javnih del se povsod rešuje največja rana današnjih dni, brezposelnost. Zato je potreba teh del tudi velika socialna potreba. Pa to ne samo v drugih državah, pač pa morda še v večji tudi pri nas. V vsej naši državi so prepotrebna taka velika javna dela in prav lahko rečemo, da predvsem v Sloveniji. Saj tvori Slovenija nekako prehodno ozemlje. Skozi njo vodijo vsa pota, in kakršna so ta, približno tak je tudi tujski promet pri nas. Vemo pa, da če bi naše ceste odgovarjale potrebam tujkega prometa, potem bi bil ta veliko bolj živahen in seveda bi od tega mi sami tudi pr. imeli. Res je, da pri nas grade ceste kot n. pr. Ljubljana—Kranj, St. Ilj—Ljubljana in Ljubljana—Delnice. Toda to je vsakakor premalo.

Leta 1931 je prišlo val brezposelnosti iz Amerike tudi v Evropo in je naraščala vse bolj. Albert Toma, veliki reševalec tega problema je bil mnenja, da je to ravno mogoče odpraviti le z javnimi deli.

Ker pa je čedalje bolj napredovala gradnja avtomobilov, je bilo prepotrebno misliti na to, naj bi se zgradile ceste, ki bodo služile izrečno

samo avtomobilskemu prometu. Prve take ceste je zgradilo gradbeno društvo v Milanu v Italiji leta 1924. Pa tudi v Nemčiji so se začeli zanimati za tovrstne gradnje cest. Zanimanje je postajalo vse večje in večje in je bil leta 1931 v Zenevi prvi kongres, na katerem so bile podane smernice za graditev.

Posebno je raslo zanimanje v Nemčiji. Ko pa je prišel na oblast Hitler, so se dela začela z vso resnostjo in živahnostjo. Že leta 1932 je Hitler otvoril v Frankfurtu javna dela, gradnje cest. Večina strokovnjakov pa je bila mnenja, naj bi se najprej popravila stara pota, šele potem naj bi se pričele graditve novih. Rezultat del je bil izredno velik. Razvila se je velika trgovina z avtomobili. Saj imajo sedaj v Nemčiji nič manj kot 2 milijona avtomobilov. Pri javnih delih je bilo stalno zaposlenih nad 150.000 delavcev. Dela napredujejo tako hitro, da je dnevno zgrajen nad kilometer ceste. S tem je bil v Nemčiji napravljen velik korak tudi k reševanju socialnega vprašanja.

Delavci so stanovali v hišicah — postavljenih iz državnih fondov — ter je bilo stanovanje brezplačno, plačevati so morali le hrano. Tako je sedaj v Nemčiji sami 40.000 km poti v popravilu. Ceste so prvostvorne in za Nemčijo velika korist.

Zalostno in porazno sliko pa dajejo tovrstna javna dela pri nas. Naj se merodajni činitelji zavajajo, da se z javnimi deli rešuje kriza in naj nikar z deli ne čakajo, da bo kriza nehala. Vse države in mesta vložijo sredstva za gradnje in za čim večjo zaposlitev ne samo delavcev pač pa tudi obrtnikov, inženjerjev in podjetnikov. Pri nas pa hodimo po tej poti precej počasi.

Akademija visokošolk

Ljubljana, 16. aprila.

Vedno manj je prilike in možnosti, da bi obiskali visoko šolo tudi dijaki in dijakinje z dežele in tisti, ki jim ni bilo dano, da bi se jim poznejših dijaških letih ne bilo treba neprestano boriti z vso mizerijo, ki jo naš slovenski študent toliko preživlja posebno v zadnjih letih. Le najpožrtvalnejši morejo to svojo dijaško bedo za silo olajšati s tem, da poučujejo druge in si sami zaslužijo v času, ki bi ga morali izkoristiti v izpolnitve svoje študija, nekaj denarja, da z njim plačajo najpotrebnejše — hrano in stanovanje. Da bi bilo tem revnejšim dijakom in dijakinjam vsaj malo pomagane, so se začele tudi pri nas razne akcije za postavitev domov za akademike in akademice. Ker nabitale akcije nimajo bogvekoliko sreče, si naši visokošolci in visokošolke skušajo pomagati z raznimi prireditvami, katerih čisti dobiček gre v fond za graditev ali razširitev tega ali onega doma, torej je v prvi vrsti namenjen podpori revnejših dijakov in dijakinj, ki naj v teh domovih najdejo primerna stanovanja brezplačno ali vsaj za manjši denar. Poleg akcije naših dijakov pa postavitev novega akademskega doma se tudi akademice prizadevajo, da bi našle kje sredstva, da bi postavile svoj lastni Dom akademice, ali pa vsaj nekoliko razširile dosedanje njihove dom v Gradišču, ki že po svojem zunanem videzu nudi danes precej žalostno sliko. Ker drugače ne gre, si morajo pomagati tudi z raznimi prireditvami, kakršna je bila n. pr. sinočnja v veliki dvorani Kazine.

Prireditve je pokazala, da ima naša javnost vendar le še nekaj smisla za takšne socialne prireditve. Udeležba na tej akademiji je bila še dokaj obilna, vendar bi bila lahko še mnogo večja. Navzoči so bili poleg ostalih tudi francoski konzul,

ga. dr. Adlešičeva ter večje število univerzitetnih profesorjev.

Akademija visokošolk, ki je bila prirejena pod pokroviteljstvom častnega domačega odbora, se je začela ob 9. zvečer. Uvodno besedo je spregovorila predsednica Doma visokošolk Tauer Nika, ki je poudarila pomen in potrebo takšnih prireditve izrazila pa tudi zahvalo vsem, ki so se akademije udeležili in s tem pokazali svoje polno razumevanje za socialne težave, s katerimi se morajo boriti tudi naše akademice. Na vso našo javnost pa je naslovila tudi prošnjo, naj podpre tudi v bodoče njihove težnje, da bo čimprej mogoče, če drugega ne, vsaj povečati dosedanje ekornomi Dom, v katerem je sedaj prostora le za 22 akademice. Če bo akcija tudi v bodoče vsaj v toliko napredovala, kakor je od lanskega leta naprej, bi bila še kar nekam zadovoljiva, kajti lani je moglo dobiti prostora v tem Domu le 14 akademice. Vendar pa je že skoraj prepotrebno enkrat misliti na nov, lastni Dom, ki bi bil bolj primeren kot je dosedanj, ki bi bil Slovencem res v čast.

Spored včerajšnje prireditve je bil dokaj pester: Nastopila je z velikim uspehom naša znana in priljubljena pevka ga. Pavla Lovsetova, ki je s polno glasbeno razgornostjo, občutenostjo in mehkim glasom zapela štiri Krekove pesmi. Sledili sta nato dve recitaciji gđe. Zore Pelanove in Vide Jančičeve ter klavirski točki ge. Marte Osterceve, nakar je nekaj članov Akademike pevkega zbora zapelo tri primerne pesmi. Akademija se je zaključila s plesom in razdelitvijo dobrot, ki so jih bili pač deležni tisti, ki so pri urečevanju nekaj sreče tudi res vjeli.

Kakor rečeno, je prireditve uspela precej dobro tudi v materialnem oziru, vendar pa le ne tako kakor lansko leto.

Izza naših meja

Požari uničujejo gospodarstva. V zelo kratkem času je več požarov uničilo nekaj gospodarstev in prizadejalo veliko škodo pogorelem. V Prvačini je pogorelo gospodarsko poslopje Josipu Prevšku, ki ima nad 10.000 lir škode, ki ni krita z zavarovalnico. Ves trud, da bi požar pogasil, je bil zaman in vnelo se je celo poslopje Ivana Bezeta, ki je v bližini Prevškovega. K sreči pa so ta požar pogasili. — V Savanji je gorelo pri Mariji Kovčič. Škode je bilo tudi tukaj okoli 10.000 lir. Aretirali so lastnico, ki je menda sama zažgala, da bi prišla do visoke zavarovalnice. Precej dokazov jo pri tem zelo bremenijo. — Okoli 5000 lir škode pa je prizadel požar v Mirni Mariji Češut, ki pa je krita k sreči z zavarovalnico. Ker so požar kmalu omejili in pogasili, škoda ni večja.

Dva vloma v cerkev in v župnišče. Pred kratkim so roparji vdrli v cerkev oo. kapucinov v Gorici. Vlomili so skozi glavna vrata. S silo so nato odprli nabiralnike, kjer pa ni bilo mnogo, ker jih vsak večer spraznijo. Ukradli pa so nekaj zlatnine, razbili eno soho in našli kljub temu okoli 500 lir. — Prav tako so vdrli v cerkev v Trzinu, kjer pa so pokradli mnogo dragocenosti z oltarja in s sohe Matere božje. Škoda je precejšnja. — V župnišče pa so vdrl roparji v Kalu pri Kanalu in odnesli mnogo denarja, deloma last cerkve in cerkvenih organizacij, deloma pa tudi župnikovega. Do sedaj policija, ki je bila o vseh teh tatvinah obveščena, ni mogla izslediti tatov. Tatvine so med ljudmi povzročile veliko razburjenje in ogorčenje.

Obsodbe zaradi tihotapstva. O stalnih razpravah, ki se vrše v Gorici ali v Trstu zaradi tihotapstva, je naš list že ponovno poročal. Število teh se kljub zelo stroгим kaznim prav nič ni zmanjšalo, da celo povečalo. Vzroki so prav vedno isti: brezposelnost in beda. Prizadeti so zato le bolj revni ljudje. Tudi pretekli teden je bilo obsojenih okoli 20 ljudi, zlasti iz obmejnih krajev, na precejšnje denarne in zaporne kazni zaradi tihotapstva. Med ostalimi pa so v zadnjih dneh aretirali tudi precej tihotapev, ki bodo vsi prišli pred sodišče. Zlasti je omembe vredna aretacija Marije in Albina Likar iz Idrije, ki sta tihotapila jugoslovanske cigarete. Pri preiskavi so našli pri njih veliko zalogo »Dravac« cigaret. Ker sta imela ta dva aretiranca tudi pomočnike, so tudi te aretirali in zaprli.

Štirinajst dni že vztraja v gladovni stavki v Stari Gradiški Jurij Memničanin, ki je bil lani ubil svojo ženo. Jurij je bil že prej zaradi nekakega zločina tri leta v zaporu. V tem času je zvedel, da mu je žena postala nezvesta. Komaj se je vrnil spet iz zapora domov, je ubil nezvesto ženo. Sodišče mu je nato prisodilo dvajset let. Jurij pa se ni hotel sprijazniti s težko usodo in je ves čas terjat revizijo procesa. Ker so mu pa vse take vloge odbili, je začel z gladovno stavko. Štirinajst dni ni hotel ničesar zavzeti, naslednji dan pa je popil le nekaj vode. Shujšal je za 11 kilogramov. Odnehati pa neče.

Od tu in tam

Zemun se je priključil na zračno zvezo Nizozemske, Rotterdama, Letalo, ki obratuje na progi Amsterdam, Rotterdam, Praga, Dunaj, Budimpešta, Atene, Aleksandrija, Kairo in Batavija, se bo odslej ustavljalo tudi v Zemunu, kadar bo imelo ali pošto ali pa potnike za Jugoslavijo. Letalo vozi dvakrat tedensko.

Ukraden skofov prstan v milu so odkrili v kaznili v Lepoglavi. Kaznjence Jurij Kockar je imel kos mila, ki mu ga je bil poklonil že umrl kaznjence Burulac. Temu ga je pa podaril spet nek drug kaznjence. Ukradel ga je pa iz cerkve v Skradinu 1. 1931 Milan Grah, ki so ga kmalu po tatvini prišli in našli pri njem vse razen skofovega prstana s 15 diamanti in nekega prstana s 7 dragoceni kamni. Oba je znal tako večje skrit, da ju je prinesel s seboj v kaznilnico in ju tam prepustil tovarišu Burulcu. Kockar zahteva sedaj za svoje odkritje najdnino.

Splitsko obalo bodo preuredili. Minister za finance je že odobril kredit v znesku 1.800.000 Din iz kaldrinskega sklada, s katerim bodo tlakovali Wilsonovo obalo. Občina pa se je istočasno morala obvezati, da bo zgradila veliko stanovanjsko hišo za carinske uradnike, ki bo stala 3 in pol milijona Din.

2 milijona dinarjev je zapustil Rdečemu križu sarajevski tovarnar nogavic, znamke »Ključ«, Abram Löwy-Sadič. Pristavil pa je določilo, da se mora s tem denarjem kupiti hiša za Rdeči križ. Rdeči križ je to določbo že izpolnil, ko je kupil veliko hišo od vrhbosanske nadškofije sredi Sarajeva.

Včeraj smo poročali o viharjih okrog Zemuna, kjer se je prevrnil tudi šlep in z njim vred dvajset ljudi. Prva poročila so javljala, da so vsi ti utonili. Vendar pa se je naknadno zvedelo, da jih je vse rešila neka ladja. Pač pa je utonilo pet ljudi posadke iz bagerja, ki ga je razbescnela Sava prevrnila. Vsi ti so hoteli kakor vsak dan s čolnom na obalo, da se oskrbe z živežem. Ko so veslali proti bregu, jih je zalotila nevihta z viharjem. Več kot uro so se borili z valovi, toda niso jim bili kos. Reka je čoln nazadnje prevrnila in vseh pet so zagnili valovi. Imeli pa so še toliko moči, da so se spet dvignili na površje in okrog pol ure plaval. Ker ni bilo od nikoder pomoči, so zaradi utrujenosti in mraza vsi opešali. Vsi so našli v valovih smrti.

Obisk kinematografov je vsem dijakom preprečeval ravnatelj realne gimnazije v Glini. Utemeljeval je svoj odlok s kvarnimi vplivi filma na mladino. Kajpak je nastala zaradi tega odloka burja med dijaki, ki so precej pridni obiskovalci kinematografov in med delom njihovih staršev. Prepoved pa obžalujejo tudi lastniki kinematografov...

Prosvetno ministrstvo opozarja ustanove, ki mislijo pristopiti k organizaciji letovališč za šolsko mladino na pravilnik o dijaških letovališčih Sn. št. 21.446 iz leta 1935. Po tem pravilniku spadajo vsa letovališča, kjer se mudi šolska mladina (srednješolska in visokošolska), pod nadzorom prosvetnega ministrstva. Letovališče se lahko priredi samo za učence ali pa samo za učence. V enem mestu more samo ena ustanova imeti svoje letovališče. (Iz kabineta prosvetnega ministrstva.)

Zvodnico, kavarnarico Perso Jovanovič iz Niša, je prišla belgajska policija prav v trenutku, ko se je hotela s tremi dekleti odpeljati v Niš. Z raznimi objubami je zvodnica našla ta tri dekleta in jih spravila v vlak. Vsem je objubila lepo službo in dobro plačo. Policija pa je pravčasno zvedela, da se ta kavarnarica bavi s trgovino z dekleti. Zadržala je na postaji vlak in prišla vse štiri.

Svetovni prvak v smučskih skokih Birger Ruud se je pred kratkim mudil nekaj dni v Ljubljani, nakar je odpotoval še v Zagreb. Kot namestec neke norveške tovarne za izdelovanje smuček je prišel v Ljubljano kupovat les in deske za tovarno. Zlasti nabavlja v večjih količinah jesenovino, o kateri pravi, da je zelo dobra.

Zagrebski tatovi imajo vedno v zalogi poseben trik, katerega se poslužujejo pri svojem opravlilu. Zadržani je metanje kap pod vrata. Običajno hodita po dva prosjači po stanovanjih. V času, ko domačin odpre vrata in odsteva miloščino, vrže spremljevalec neopaženo pod vrata svojo kapo, da se vrata ne morejo tesno zapreti. Ko pa slišita, da se je domačin že umaknil iz predsobe, začne s »kontrolco«. Iz predsobe zginejo ponavadi razne suknje. Pet takih »beračev« je policija pred dnevi prišla.

Pred svojo smrtjo je izdal napadalen, ki ga je bil zabodel z nožem, delavec Jurij Hlapčič iz Zagreba. Pred dnevi so ga prepeljali v bolnišnico, ker je imel rano v trebuhu. Pri zaslišanju je dejal, da je sam padel na tla in se pri tem naključno na žebelj. Ko pa je nekaj dni ležal v bolnišnici, se mu je stanje poslabšalo ter mu je začela groziti smrt. Tedaj je dal poklicati detektiva in mu povedal, da ni padel na žebelj, temveč da ga je okral njegov tovariš, s katerim sta bila v gostlini. Zaradi malenkosti sta se sprla in nato še strela. Nazadnje je Hlapčič odnesel rano v trebuhu. Policija je napadalec potem takoj prišla, dočim se Hlapčič bori s smrtjo, ker ima prerežana čreva.

Krogla mu je šla skozi glavo, vendar ranjeni ni izgubil zavesti, niti ni življenjsko nevarno ranjen. Tak je Ivan Kučevac iz Podravskega Seveša. Pred dnevi je šel v gostilno na čašo vina. Toda gostilničar mu ni hotel dati vina, razen za golovino. Kučevac je nato poročal, zvenek je dal vedeti kramarju, da ima gost denar. Zvenek denarja pa je privabil v Kučevacovo bližino tudi starega prepričljivega in pretepača Josipa Repa, ki je zaprosil Kučevca za posojilo. Nato so začeli vsi igrati »21«, namreč kramar. Rep in Kučevac Zaradi neke nepravilnosti je Kučevac mislil, da ga goljufajo ter se je začel pretekati. Rep pa je enostavno potegnil iz žepa revolver in z njim udaril nasprotnika po glavi, da se je zrušil. Nato pa mu je še stopil na vrat in ga ustrelil v glavo. Krogla je šla za usesom skozi glavo in izstopila na čelo.

V okolici Osjeka se je dogodil grozen zločin. Kmet Mate Morgenstern je ustrelil svojega soseda Luko Andrinca. Bila sta sprta zaradi »dolarske aferce«. Andrinac je bil več let v Ameriki, ko se je pa vrnil v domovino, je prinesel s seboj tudi 5000 dolarjev. Denar je vtaknil nato v skrinjico in jo zakopal ob hišo. O vsem tem je vedel edino še njegov slepi sin. Ko je osem odšel z doma, je šel sin odkopat skrinjico in z njo odšel k sosedu Morgensternu. Slepce seveda ni vedel, koliko denarja je v skrinjici in je vse skupaj sosedu prodal za nekaj stotin dinarjev. Andrinac je potem denar zahteval nazaj, a Mato ga ni hotel dati. Zadeva se je razčistila potem na sodišču, ki je Morgensterna obsodilo na pet mesecev ječe in povračilo vseh dolarjev. Ker še ni hotel vrniti, je bila najavljena dražba. Jazen je Mate vzel puško in počkal Luko, ko se je z drugim peljal na sejem. Z enim strelom ga je ubil, nato pa pobegnil.

Vedno večji strah pred lakoto v Rusiji

Leto za letom prihajajo na pomlad številna poročila o strašnih katastrofah, ki jih v sovjetski Rusiji povzročajo nad posevki suša. Tako tudi letos ta poročila niso izostala. Skoraj vsi moskovski časopisi prinašajo takšne vesti, ki tudi kaj rade malo pokritizirajo merodajne oblasti, da ne ukredujejo ničesar in ne priskočijo vsaj deloma na pomoč tisočim in tisočim kmetov, ki jih je takšna katastrofa tako kruto in nepričakovano zadela. Namesto da bi se ti krajevni oblastniki vsaj malo zmenili za usodo nesrečnih kmetov, mirno spe naprej, kakor da niso dolžni storiti ničesar. Marsikatera bridka pade tudi na račun birokratizma moskovskih merodajnih krogov.

Časopis »Izvestja« je marca meseca letos napisal, da je vlada nekoliko spremenila zakon o prisilnem dobavljanju kruha. Takole piše: »Kolhozi so bili v prejšnjem času zaradi tega, ker niso izpolnjevali zahtev glede dobave žita, ki bi jih morali, kaznovani za toliko, kolikor znaša tržna cena za ono količino kruha, ki je niso dobavili. Pri tej priliki so krajevne oblasti, ki so izrecale kazni, delale najbolj grobe napake. Sedaj pa more biti kmet kaznovan samo na predlog državnega tožilca...«

Tako pisanje je zelo značilno že zaradi tega, ker se iz njega vidi, da gre ves sistem tega gospodarstva za tem, da postane kolhozni kmet res pravi siromak. Če kmet ne more pridelati in dobaviti

zahtevane količine žita, mora zato plačati petnajstkratno kazen, kajti cena, ki jo plača oblast kmetu, je komaj petnajst del tržne cene. Na ta način si je vlada pridobila »pravico«, da kmeta popolnoma upropasti. Zaradi tega je bilo tudi 20. marca, kakor piše moskovska »Pravda«, posejanih le 1.147.000 ha zemlje, namesto 6.158.000, kolikor je bilo lansko leto posejanega do istega časa. To se pravi, da je bilo letos posejanih celih 5 milj. ha zemlje manj, kakor lansko leto, oziroma

posevkov je letos komaj četrtina

Glede tega piše »Pravda«:

Posebno južne pokrajine so precej zaostale... Na Krimu velik del poljedelskih strojev počiva... Ravno tako stanje je tudi v pokrajinah ob Črnem in Azovskem morju. Tam so posejali namesto 569.000 ha le 203.000 ha zemlje. Tudi v Južni Ukrajini poljsko delo skoraj popolnoma počiva. Kmetstva posestva hitro propadajo. Šestkrat manj je tam posevkov kot lansko leto...«

Iz teh podatkov se vidi, da bo letošnja letina v Rusiji še mnogo bolj slaba, kakor je bila lanskolletna in da je strah pred lakoto letos še mnogo bolj utemeljen.

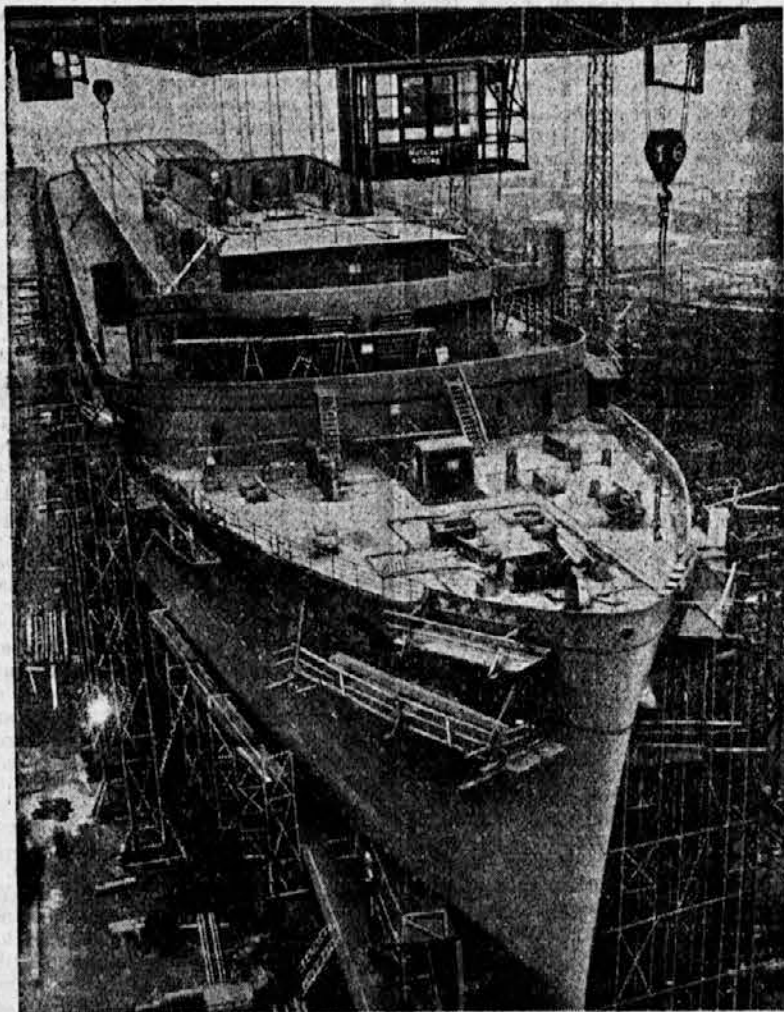
Vprašanje tujcev v Švici

Tujski promet je v malokateri državi tako velikega pomena, kakor ravno v Švici. Saj je to ena najlikovitejših evropskih pokrajin, kamor ne prihaja samo poleti, pač pa tudi pozimi veliko število tujcev, ki si skušajo tu najti svojega oddiha in razvedrila, dostikrat pa tudi zatočišča. Na eni strani so torej v Švici številni tuji, ki so tam gotovo bolj zaželeni, kakor ne, na drugi strani pa se v tej deželi zbira nešteto beguncev in emigrantov, ki bo zanje kmalu treba poiskati primernih predpisov.

Da v Švici igrajo važno vlogo inozemci, sledi že iz tega, da je med štirimi milijoni tamkajšnjih

domačinov nič manj kot 355.000 tujcev. Leto 1910 je imela Švica 3,2 milj. prebivalcev, poleg teh pa le 55.000 tujcev. Od omenjenih 355.000 jih sedaj stalno biva tam 300.000, ki so si tam tudi pridobili pravico do naselitve, poleg tega pa tudi vse ostale pravice, kakor jih imajo domačini Švicarji. Na drugi strani pa živi okoli 300.000 Švicarjev v inozemstvu. To so številke, ki jih ne zaznamuje nobeno druga država na svetu.

To stanje pa velja sedaj kljub vsem težočam, s katerimi je v zvezi priseljevanje in stalno naseľjevanje. Teh težoč n. pr. pred vojno ni bilo, pa kljub temu ni bilo tedaj mogoče govoriti o kakšnem

»Ladja nemškega delavca«, ki bo v kratkem do grajena. To je peta največja nemška trgovska ladja (25.000 ton)

prevelikem navalu tujcev v Švico. Naj služi za primer samo tale: Pred tridesetimi leti je študiralo na univerzi v Bernu okoli 2000 dijakov, med katerimi je bilo 800 Rusov in Rusinj. To število tujih dijakov je vsekakor nekaj nenavadnega. Pa vendar nihče ni smatral tega števila za nekaj, proti čemer bi Švicarji morali nastopiti.

Šef tujske policije dr. Rothmund je imel pred kratkim v društvu »Nova Švica« predavanje, v katerem je posebno poudaril, da se v splošnem naval tujcev v Švico ne ocenjuje pravilno, ker se smatra naval kot posledica nekega zgrešenega liberalnega naziranja in pomanjkanja zavesti za neodgovornosti. Vojna je to vprašanje tujcev v Švici postavila čisto na politično podlago, kajti tedaj je pričelo prihajati v Švico nešteto političnih beguncev, ki so imeli na svoji vesti to ali ono neprijetno stvar. Med temi je bilo, kakor je to splošno znano, tudi nekaj boljševiških veljakov, ki se jim je posrečilo leta 1918 izzvati splošno stavko politične narave, ki pa ni dosegla svojega namena. Leta 1917 so v Švici uvedli

splošno nadzorstvo nad tuji

ki so se mudili tam, da bi na ta način očistili deželo vseh sumljivih ljudi. Ustanovili so tedaj že tudi tujsko policijo, ki naj bi to nadzorstvo čim vestnejše izvrševala. Priseljevanje inozemcev, ki so imeli namen delj časa ostati v Švici, so leta 1934 tudi uredili s posebnim zakonom. Tujce, ki so iskali v Švici dela, so še leta 1931 radi sprejemali. Takrat so izdali okoli 90.000 dovoljenj, od katerih so jih dobile inozemske službine 69.000! Od tega časa do danes se je to število zmanjšalo na eno četrtino. Posebno vprašanje tvorijo

pribežniki in politični emigranti

Ravnanje s njimi mora vsekakor biti malo drugačno, kot pa z onimi, ki so v Švico prišli zato, da bi si tam poiskali dela in zaslužka. One priseljence, ki se nazivajo politični begunci, in za katere se tudi ugotovi, da niso pribežali semkaj zaradi česa drugega, tudi priznavajo kot take in jim začasno dovoljujejo, da se v Švici tudi naselijo. Takšnih priznanih beguncev je bilo konec lanskega leta 119. Sedaj v Švici z vso vestnostjo obravnavajo vprašanje, za kakšno dela smejo biti ti begunci tož zaposleni in v koliko smejo tudi uživati kakšno podporo. V omenjenem svojem predavanju je dr. Rothmund nastopil tudi proti gotovim mednarodnim odborom, ki v resnici uganjajo protifašistično propagando — tako pišejo nemški časopisi. Mnogo pa je tudi takšnih tujcev v Švici, ki se samo izdajajo za politične begunce, to pa z namenom, da bi nata ali oni način mogli najti prilike, da bi se tam za stalno naselili in se gospodarsko opomogli. Kar se tiče emigrantov, je težko točno določiti njihovo število ravno zaradi tega, ker obstoja tolikokrat dvom, ali so to res emigranti ali kaj drugega.

Dr. Rothmund se je v svojem predavanju spraval

tudi nad Jude

Glede teh je povedal, da se imajo pravico naseľjevati samo oni, ki se ne bodo pečali tam s pridobitnim poslom. Aprila meseca leta 1933 so v Nemčiji judom tudi sporočili, da jih je Švica pripravljena sprejeti začasno kot pribežnike, toda samo pod tem pogojem, da se tam ne bodo bavili s pridobivanjem in kovanjem kapitala zase. Več jim v tej deželi ni bilo dovoljeno, ker je delovni trg tudi postavil svoje zahteve. Vodstvo tujske policije v Švici v tem oziru zelo strogo izvaja te sklepe, ki so vsekakor v interesu švicarskega narodnega gospodarstva in je odločeno, da jih izvaja z vso vestnostjo tudi v bodoče.

Letalo brez motorja preletelo 200 km

V letanju z brezmotornim letalom so bili Nemci vedno med prvimi. Neprestano tekmujejo med seboj najboljši tovrstni letalci in drug drugemu pobijajo rekorde, tako da je pač težko reči, kdaj bo dosežena časovna meja, ko je ne bo moglo več prekoriniti nobeno vsaj tako kakor danes konstruirano brezmotorno ali jadralno letalo. Med prvostvne letalce z jadralnim letalom spadata vsekakor Nemca Knies in Beck, ki sta dolgo časa čakala ugodne prilike, to se pravi, primernih vremenskih razmer, da se spustita s švabskega Hornberga in naskočita znova postavljeni rekord. Če leti z brezmotornim letalom en sam letalec brez spremstva, je popolnoma razumljivo, da je mogoče doseči večjo daljavo, torej dalje časa vztrajati v zraku, ker je letalo pač manj obremenjeno. Topot sta omenjena letalca skupaj sedla v letalo. Bilo je to v ponedeljek zjutraj. Vremenske razmere so bile

Kako divjajo boljševiški krvoloki v Španiji, kažejo dobro napis, kakor tale: »Živela smrt!«

toliko ugodne, da je že kar v začetku letenja kazalo, da bosta zmogla podreti prejšnji rekord. In res sta srečno pristala pri Bingenu ob Renu. Preletela sta 200 km z brezmotornim letalom. Prejšnji rekord, ki je bil postavljen na Krimu, sta prekosila za celih 67 km. Dolga je pot od onih prvih poizkusov letenja z jadralnimi letali, ko je pomenilo že veliko, če je kdo preletel brez motorja po zraku dobrih 25 m. Pri teh prvih poskusih je našel smrt Otto Lilienthal. Ta številka borih 25 m pa se je z zadnjim letenjem povečala kar na 200 km. Da ravno Nemci dosežajo v tem tekmovanju tako velike uspehe, je treba v prvi vrsti pripisovati dejstvu, da tam vzpirajo vse povsod številne poizkuse z modeli brezmotornih letal, ki so jih skonstruirali neštete in najrazličnejše vrste. Tudi s temi modeli so Nemci dosegli rekord, ko so dosegli daljavo 91,2 km. Nemci so si osvojili tudi prvenstvo v letenju z brezmotornim letalom, kadar letalec nima nobenega spremljevalca. Ta rekord je postavil leta 1935 Rudolf Oelschner s tem, da je preletel 504,2 kilometra dolgo progo od Wasserkuppe do Brna. Dva meseca pozneje pa se je na povratku, ko je svoje jadralno letalo privezal na motorno letalo, smrtno ponesrečil.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 16. aprila: 11.30 Solska ura: Z našimi »Bijeli« varili do Belgrade, reportaža (g. Oskar Hudales) — 12.30 Odmevi iz naših krajev (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.30 Čas, spored, obvestila — 13.45 Koncert Radijskega orkestra — 14.30 Vreme, poročila — 15.30 Zenska ura: Kaj mora vedeti žena o hranilni vrednosti hrane (g. Anica Lebarjeva) — 18.20 Harmonika in citre (plošče) — 18.40 Francosčina (g. dr. Stanko Leben) — 19.30 Čas, vreme, poročila, spored obvestila — 19.30 Nac. ura: Naše sodelovanje na mednarodni lovski razstavi (dr. Alfons Šemper, Zagreb) — 19.50 Zanimivosti — 20.10 Koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta — 20.50 Sijajin poje (plošče) — 21.10 Francoske koncertne suite (Radijski orkester) — 22.30 Čas, vreme, poročila, spored — 22.30 Angleške plošče.

Sobota, 17. aprila: 12.00 Plošča za ploščo, pisana zmea, godba vesela in pesmice vmes. 12.45 Vreme, poročila. 13.00 Čas, spored, obvestila. 13.15 Plošče. 14.00 Vreme. 18.00 Za delopust (g. Radijski orkester). 18.40 Pogovori s poslušalci. 19.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30 Nac. ura: Filozofija Pavla Petriča (dr. Ksenija Atanasijević, Bgd). 19.50 Pregled spreda. 20.00 O zunanjih politikah (g. dr. Alojzij Kuhar). 20.30 Trobenta in gosli in flauta in bas, za vsakega nekaj, da krajši bo čas. 22.00 Čas, vreme, poročila, spored. 22.15 Lahkih nog naokrog (plošče).

Drugi programi

Petek, 16. aprila: Belgrad-Zagreb: 20. Koncert Hrvatskega glasbenega društva. **Dunaj:** 19.25 Koncert po željah — **Trst-Milan:** 16. Violina — 21. Simfonični koncert — **Rim-Bari:** 21. Opereta — **Praga:** 20.25 Pester koncert — **Varšava:** 20.15 Simfonični koncert — **Hamburg:** 21.10 Schubertov koncert — **Köln:** 20.10 Volajski večer — **Frankfurt:** 20.10 Schumannov koncert — **Moskva:** 20.10 Valčki in korčanje — **Strasbourg:** 21.30 Gledaljski večer — **Bukarešta:** 19.15 Opera.

Jetniki s Hudičevih otokov

17

»Kaj se pa je zgodilo?« se je drznil vprašati korporal.

Narednik Rankin je naravnost pobesnel.

»Kaj se je zgodilo?« je zakričal ves razjarjen.

»Zgodilo se je nekaj takšnega, nekaj tako strašnega... Pobegnil je... Izginil je, kakor da se je vdrl v zemljo...«

»Pa kdo? Kdo?«

»Mudd!«

»Oni zdravnik, ki je bil kaznovan zaradi sodelovanja pri umoru predsednika?«

»Da, ravno on!«

Korporal je odhitel proti vratom, Rankin pa je zavpil za njim:

»Počakajte! Stojte! Pobegnil je, toda ne želim, da bi ga živega ujeli. Ali ste me razumeli?«

»Sem, gospod narednik!«

»Postavite takoj dvojno stražo na most... Obvestite vse stražarje o tem, kar se je zgodilo, in videli bomo, ali bomo mogli temu prokletemu ubijalcu obsesti na vrat ovno, od česar ga je vojno sodišče osvobodilo! Povejte stražarjem, naj takoj streljajo, čim ga zapazijo, in da posebno dobro merijo.«

»Razumem, gospod narednik!« je odgovoril korporal, pozdravil in odhitel ven.

Rankin je begal sem in tja po sobi, zgrabil samokres, ga nabil ter z njim v roki odšel iz sobe.

Ves razburjen se je povzpnil na visoki zid, ki je delal jetnišnico pravo trdnjavo.

Izbral si je prostor nad samim mostom tako, da je lahko natančno videl vse, kar se je dogajalo v bližini, njega samega pa ne bi kar tako kdo mogel opaziti, tako dobro se je skril.

Na ta način je mislil, da bo dobil begunca čim bolj gotovo na muho. Trdno je bil prepričan, da bo njegova zaseda uspela, ker je smatral za čisto

jasno in edino možno, da bo Mudd najprej poskušal priti do mostu in nato pobegniti preko njega. Niti malo se mu ni zdelo verjetno, da bi Mudd skočil v vodo in jo hotel preplavati.

Nihče tudi ne bi pomislil na tako drznost.

Močan reflektor je previdno metal svojo svetlobo z vrha jetniškega stolpa vse naokoli, v vsak količaj sumljiv kotiček. Včasih je svetli soj za trenutek obstal na kakšnem sumljivem mestu.

Narednik Rankin se je pred to svetlobo vse bolj in bolj pomikal v svoje skrivališče, dokler se od vse njegove pojave ni videlo ničesar drugega kot svetla cev njegovega samokresa.

S podvojeno pazljivostjo so oprezovale straže vsepovsod. Posebno straža pri Muddovi celici je vlekla na uho, da bi ujela kak sumljiv šum.

Močna svetloba se je počasi bližala temu mestu.

Naenkrat je posvetil z vso svojo bleščobo naravnost v obraz stražarju, ki je stal tu. Svetloba ga je kar slepila, tako da ni niti mogel zapaziti temne senke, ki se je polagoma plazila za svetlobo.

Nekaj trenutkov za tem je bil Mudd že na visokem obzidju.

Del njegove namere se je že uresničil.

Treba je bilo sedaj še, da se dokoplje do mostu, na katerem je bil na straži Buck, in svoboda bi bila blizu, čisto blizu...

Počasi se je plazil naprej in ob zidu prišel že skoraj tik do mosta, ko je naenkrat zapazil neko svetlikanje v zraku. Videl je celo obrise neke postave, ki se je stiskala ob zid in ki je držala v rokah svetlo orožje.

Begunec je kar otipnil.

Torej so njegov beg opazili!

Pa vendar, treba je bilo naprej!

Vrv, ki jo je prinesel s seboj, je privezal za top na vrhu zidu ter se spustil po njej na breg ob prekopu.

Vrv je bila prekratka, toda on ni niti malo pomislil. Skočil je in se ujel ob robu zidu.

Rešitev je bila blizu.

Do mosta ni bilo niti trideset metrov več.

Naenkrat se je zaslislal oster glas stražarja z mostu:

»Stoj! Kdo tam?«

Beguncu je prvi hip zastala kri po žilah, nato pa ga je malo pomiril glas:

»Korporal nadzoruje stražo!«

Mudd se je hitro spet okrepčal in se začel počasi plaziti proti mostu.

V hipu se je ponovno zaslislal rezek glas stražarja in za njim hitri koraki.

Svetloba iz reflektorja bi mogla vsak trenutek pasti nanj...

To bi bilo usodno, to bi pomenilo popoln neuspeh njegovega drznega poizkusa.

Vstalo je v njem tako silno hrepenenje po svobodi, tako veliko hrepenenje po življenju... Uresničiti se mora!

Zbral je vse svoje moči, ki mu jih je dal strah, ter se začel počasi spuščati po bregu, pri tem pa je previdno izrabljaj vzbočino ob zidu. Njegovo izmučeno telo je težko premagovalo silni napor.

Ko se je povzpnil na vrh nasipa, je omahnil na tla ves premočen od znoja.

Bil je zadnji čas.

Tam spodaj so vojaki pregledovali vzpetine ob vodi, kjer se je Mudd pred nekaj trenutki malo zadržal.

Položaj je bil nadvse nevaren.

Vsak trenutek bi mogel biti usoden zanj.

Niti si ni upal pogledati okoli sebe, in tako je zamudil tudi prizor, ki je bil zanj zelo, zelo važen!

Buck je stražil na mostu s puško na rami, hodil sem in tja ter pazljivo ogledoval okoli sebe, kje bi zagledal svojega gospodarja.

»Gospod, daj, da se reši,« je prosil tiho. »Daj, Gospod...«

Naenkrat pa se je moral prepričati, da je načrt propadel.

Proti njemu sta v teku hitela dva bela stražarja.

»Stoj, črncel!« je zaklical prvi in mu naperil puško na prsi.

Drugi mu je odvzel orožje ter mu javil rezko:

»Ujet si!«

»Toda...« je osupnjeno spregovoril Buck.

»Jezik za zob! — Naprej!«

Tam gori na vrhu nabrežja je Mudd počasi prišel k moči.

Ni imel niti pojma o tem, kaj se je dogajalo na mostu.

Počakal je še nekaj časa, dokler ni izginila reflektorjeva svetloba. Previdno je ogledoval svojo okolico, nato pa se je odločil, da se spusti zopet po bregu proti vodi.

S strahom je sem pa tja pogledal preko roba v vrtoglavo globino.

Za obotavljanje ni bilo časa. Če se je hotel rešiti, je moral storiti vsako stvar čim hitreje.

Ni še vedela vsa kaznilnica za ta njegov korak, tam niso dali še splošnega poziva k orožju.

V daljavi, tam nekje ob pečini se je gugala jadralnica z razpetimi črnimi jadrji in dvema svetilkama, ki sta jasno in natančno obsvetljivali vso bližnjo okolico.

Tam ga je čakala njegova ljubljena Peggy — tam je bila prostost.

Za vsako ceno mora priti do te jadralnice.

Kaj bi mogel izgubiti?

Zivljenje... golo življenje...

Toda ali je to sploh bilo življenje, ki ga je živel tu na tem otoku?

Ali ni bilo to nekaj še bolj strašnega kot smrt?

— To je bilo gotovo... počasno, pa prav gotovo umiranje.

Za trenutek se je pomudil pri teh mislih, nato pa je zbral vso svojo moč in se spet podal na svojo nevarno pot.

Ze drugič je visel nad vodo, v kateri so morski psi čakali na svojo žrtev, že drugič je bil v nevarnosti, da pade na rob nasipa.